

BOĞAZIÇI ÜNİVERSİTESİ

ARAŞTIRMA ÜNİVERSİTESİ PERFORMANS RAPORU

DEĞERLENDİRME TAKIMI

Prof. Dr. Gülsün Sağlamer (Başkan)

Prof. Dr. Elif Çepni

Prof. Dr. Erdal Emel

Prof. Dr. İsa Sağbaşı

Tankut Aslantaş

Prof. Dr. Sibel Aksu Yıldırım (Raportör)

ARALIK 2017

İstanbul

ARAŞTIRMA ÜNİVERSİTESİ PERFORMANS RAPORUNUN İÇERİĞİ

ÖNSÖZ

1. GİRİŞ

2. ARAŞTIRMA İLE İLGİLİ GİRDİLER

2.1 Araőtirma Örgütlenmesinde Üniversitenin Mevcut Karar Mekanizmaları

2.2 Araőtirma Alt Yapısı: Laboratuvarlar – Merkezler - TEKNO PARK-TTO

2.3 Araőtirma Finansal Kaynakları

2.4 İnsan Kaynakları

3. ARAŞTIRMA ÇIKTILARI VE ETKİLERİ

3.1 Araőtirmada Uluslararası İlişkiler

3.2 Araőtirma Alanları ve Çıktıların Denetimi

3.3 Araőtirma Kaynaklarını ve Etkinliğini Artırmak:

3. ÖNERİLER

ÖNSÖZ

Boğaziçi Üniversitesi Kurumsal Dış Değerlendirme Takımı olarak, 30 Ekim 2017 tarihindeki ön ziyaret ve 10-13 Aralık 2017 tarihlerindeki ziyaretimiz süresince, kuruma yönelik kalite güvence sistemi, eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme, toplumsal katkı, yönetim sistemi ve kurumsal karar alma süreci alanlarında, yerinde yaptığımız incelemelerde göstermiş oldukları nazik ilgi ve içten paylaşımları nedeniyle, başta Rektör Prof. Dr. Mehmed Özkan ve Kalite Komisyonu Başkanı Rektör Yardımcısı Ali İzzet Tekcan olmak üzere, Rektör Yardımcıları Prof. Dr. Ayşin Ertüzün ve Prof. Dr. Naz Zeynep Atay'a, Boğaziçi Üniversitesi Kalite Komisyonu üyelerine, akademik ve idari personeline, öğrencilerine ve dış paydaşlarına çok teşekkür ederiz.

Boğaziçi Üniversitesi
Kurumsal Dış Değerlendirme Takımı

1. GİRİŞ

Boğaziçi Üniversitesi'nin Araştırma Odaklı Misyona Farklılaşması ve İhtisaslaşması Öz Değerlendirme Raporunda tanımlanan misyon, vizyon, değerler ve hedefler, raporun tamamında verilen bilgilerle büyük ölçüde örtüşmektedir. Üniversitenin mekânsal, finansal kısıtlara karşın yüksek nitelikteki akademik kadrosu ve Türkiye'nin en başarılı öğrencilerini çekebilme potansiyeli ve güçlü uluslararası ilişkileri ile araştırma alanında Dünyada yarışan bir üniversite olma yolunda önemli gelişmeler kaydettiği görülmektedir. Boğaziçi Üniversitesi'nin Araştırma alanındaki performansını olumlu ve olumsuz olarak etkileyen "girdileri" değerlendirilerek darboğazların belirlenmesi ve önerilerin bu bağlamda yapılmasını kararlaştıran Değerlendirme Takımımızın raporu aşağıda bilgilerinize sunulmaktadır.

2. ARAŞTIRMA İLE İLGİLİ GİRDİLER

2.1 Araştırma Faaliyetlerinin Örgütlenmesinde Üniversitenin Mevcut Karar Mekanizmaları

Bu bölümde önemli olan soru "üniversite araştırma faaliyetlerini nasıl bir organizasyonla gerçekleştirmektedir?" Bu soru üniversitenin yatay ve düşeyde oluşturduğu destek ve karar mekanizmalarını nasıl örgütlediğini, karar süreçlerinin ölçülebilen rasyonel ölçütlere göre yapılmış olmasını ve hesap verebilirlik mekanizmalarının yerinde ve işler durumda olduğunu kapsamaktadır.

Boğaziçi Üniversitesi Türkiye'de Mevcut yasalarla tanımlanmış üniversite örgütlenme modellerinde var olan karar mekanizmaları dışında kendi kültüründen gelen ve sistemi daha katılımcı bir anlayışla başarıya ulaştırmayı hedef alan yapıları da devreye sokmayı başarmış bir devlet üniversitesidir. Bu bağlamda Boğaziçi Üniversitesi'nde, araştırma politikaları ve hedeflerini belirlemek amacıyla 2009 yılında Araştırma Politikaları Danışma Kurulu ve Araştırma Politikaları Komisyonu kurulmuştur. Araştırma Politikaları Danışma Kurulu Rektör, Rektör Yardımcıları ile farklı dallardan öğretim üyelerinden oluşmaktadır. Araştırma Politikaları Komisyonu ise Danışma Kurulunun seçtiği Sosyal/İdari Bilimler ve Temel Bilimler/Mühendislikten gelen araştırmacıları temsil eden yürütücü bir komisyondur. Araştırma Politikaları Komisyonunun koordinasyonu Araştırma Planlama Koordinasyon Şube Müdürlüğü tarafından yapılmaktadır. Bu müdürlük araştırma ile ilgili ulusal ve uluslararası destekli araştırma projeleri ile ilgili vb. verilerin toplanması ve raporlanmasından sorumludur.

Boğaziçi Üniversitesi'nin araştırma hedefleri, Araştırma Politikaları Danışma Kurulu tarafından belirlenmektedir. Bu hedeflerin gerçekleşme düzeyinin düzenli aralıklarla gözden geçirilmesi Araştırma Politikaları Komisyonu tarafından yerine getirilmektedir. Boğaziçi Üniversitesi'nde (i) Araştırma Planlama Koordinasyon Şube Müdürlüğü; (ii) Bilimsel Araştırma Projeleri Koordinatörlüğü; (iii) Teknoloji Transfer Ofisi (içinde aynı zamanda Uluslararası Projeler Birimi, Ulusal Projeler birimi ve Patent Ofisini barındırmaktadır); (iv) Boğaziçi Üniversitesi Teknoparkı araştırmacılara danışmanlık hizmeti sunan, fon sağlama ve koordinasyon gibi konularda destek sağlayan idari birimlerdir.

Boğaziçi Üniversitesi araştırmada odaklanacağı alanları belirleme süreçlerini katılımcı yaklaşımlarla gerçekleştirmekte, mevcut birikimin en iyi biçimde değerlendirilmesi yanında üniversite, ülke ve dünya gündemindeki yeni konulara girmesini sağlayacak insan kaynaklarını ve alt yapıyı oluşturmaya da önem vermektedir. Yurt içi kaynaklara dayalı Bilimsel Araştırma Projeleri (BAP), TÜBİTAK, DPT/Kalkınma Bakanlığı ve Sanayi Projeleri ile hem ülke sorunlarına hem de global ölçekte güncel konulara odaklanmaktadır. Özellikle yurt dışı kaynaklar ile, ki bunlarda en büyük payı Avrupa Birliğinin FP6, FP7, Horizon2020 programları sağlamaktadır; daha çok uluslararası ölçekte gündemde önem kazanmış konulara yönelmektedir. BAP Koordinatörlüğüne başvuruların değerlendirilmesinde ilgili konuda üniversite içinden ve dışından yetkin bilim insanlarından kurulan akran değerlendirme süreçleri başarılı olarak yürütülmektedir.

Ancak öğretim üye ve Lisansüstü öğrencilerin dış kaynaklardan proje almak üzere yapacakları hazırlıklara destek verecek kapsamlı bir ofis ve insan kaynaklarının eksikliği yönetim ve akademik kadro tarafından ifade edilmiştir. Gerçekte bu ölçekte ve özellikle araştırma potansiyeli yüksek bir üniversitenin bu tür destek hizmetleri ile veriminin katlanarak artacağı açıktır.

2.2 Araştırma Alt Yapısı: Laboratuvarlar – Merkezler – TEKNOPARK - TTO

Boğaziçi Üniversitesi mekânsal ve finansal kısıtlar altında araştırma alt yapısını çeşitlendirip, kaynaklarını etkin ve verimli kullanarak, altyapısını geliştirmeye devam etmektedir. Başlıca laboratuvar ve merkezler şöyle sıralanabilir: 31 adet Uygulama ve Araştırma Merkezi (UYGAR), 135 adet Araştırma Laboratuvarı, 3 adet Hizmet Laboratuvarı, Sabih Tansal Yüksek Akım Laboratuvarı, İleri Teknolojiler Ar-GE Merkez Laboratuvarı ve Kandilli Kampüsü'nde Ulusal Deprem İzleme Merkezi(UDİM). Bu laboratuvarlardan 5'i akredite olmuş durumdadır.

Üniversite gerek öncelikli araştırma alanlarında, gerekse de odaklandığı diğer araştırma alanlarında uluslararası ölçekte rekabet edebilmesi için yeni alt yapı yatırımlarına, alana/araziye ve finansal desteğe ihtiyaç duymaktadır.

Yüksek lisans, doktora öğrencilerine ve araştırmacılara araştırma için gerekli fiziki altyapılardan birisi de kütüphane hizmetidir. Boğaziçi Üniversitesi toplam bütçesinin %3'ünü kütüphaneye harcamaktadır. Çok zengin ve sürekli olarak yeni alımlarla daha da kapasitesi gelişen Boğaziçi Üniversitesi kütüphanesi araştırmacılara kaynaklara ulaşmada kolaylık sağlamaktadır.

Araştırma ve inovasyon etkinliklerinin örgütlenmesi bağlamında, Boğaziçi Üniversitesi Teknoloji Transfer Ofisi araştırma faaliyetlerinin nicelik ve nitelik olarak sürdürülebilirliğini sağlamaya yönelik olarak çalışmaktadır. Teknoloji Transfer Ofisi araştırmacılara TÜBİTAK ve AB gibi diğer ulusal ve uluslararası fon kaynaklarına yapılacak başvurularda farkındalık, proje geliştirmeleri, yazmaları ve projelerin yürütülmesi sürecinde destek hizmetleri vermektedir.

Bu alanda önemli adımlar atılmış olmakla birlikte Üniversite'nin ulusal ölçekte rekabet

ettiği diğer üniversitelere göre Teknoparkı'nı geliştirmesi, inovasyon alanına daha fazla yatırım yapması ve araştırma performansının ölçülmesinde gösterilen uluslararası düzeydeki izleme ve geri besleme mekanizmalarını endüstri iş birliği, inovasyon, patent alanlarına da taşıması gerekmektedir

2.3 Araştırma Finansal Kaynakları

Boğaziçi Üniversitesi'nde araştırma ve geliştirmeye yönelik mali kaynak oluşturulmasına ve etkili şekilde kullanımına yönelik politikalar bulunmaktadır. Üniversite verilerine göre araştırma amaçlı iç ve dış kaynaklardan sağlanan fonların toplam bütçeye oranı yaklaşık %25-30'dur. BAP Koordinatörlüğü üzerinden üniversite kaynağı olarak proje desteği verilmektedir. BAP Koordinatörlüğü çok farklı türlerde proje desteği ile araştırmayı hem teşvik etmekte hem de finanse etmektedir. Dış kaynaklı projelere başvuruları teşvik etmek üzere (M kodlu) proje ile öğretim üyelerine tamamlayıcı destek verilmektedir. Çok disiplinli yaklaşım gerektiren sorunlara odaklanmış, evrensel bilime katkı sağlayan ve/veya ülkemizin sorunlarına yönelik projeler (R kodlu) desteklenmektedir. Çok disiplinli projelerin amacı yeni alanlar açması ve araştırma iş birlikleri oluşturmasıdır. Boğaziçi Üniversitesi'nde araştırma kaynakları bilimsel amaçların yanı sıra toplumsal katkı göz önünde bulundurularak dağıtılmaktadır. Örneğin, Sosyal ve Beşerî Bilimlerde Stratejik Araştırma Proje Desteği, toplum için yaşamsal önemi olan veya olması beklenen sorunlara ileriye dönük, yaratıcı çözüm politikaları üretilmesine katkı sağlayacak projelere verilmektedir. Bu projelerin sosyal ve beşerî bilimlerin herhangi bir alanında fark yaratması beklenmekte; araştırma bulgularının toplum, uygulayıcı makam ve kurumlarla paylaşılmasının proje hedefleri arasında olması istenmektedir.

Boğaziçi Üniversitesi araştırmada ulusal ve uluslararası finans kaynaklarını kullanmada başarılıdır. TÜBİTAK, Avrupa Birliği, Avrupa Bilim ve Teknoloji İşbirliği (European Cooperation in Science and Technology), T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, T.C. Kalkınma Bakanlığı, İstanbul Kalkınma Ajansı gibi dış kaynaklardan çok sayıda proje için araştırma finansmanı sağlanmaktadır. Boğaziçi Üniversitesi üniversite-sanayi işbirliği kapsamında da proje desteği sağlamaktadır.

Araştırmaya ayrılan çeşitlendirilmiş kaynaklar verimli ve etkin kullanılmakla beraber Boğaziçi Üniversitesi'nin uluslararası düzeyde yarışmaya katıldığı üniversitelerin bütçeleri ile kıyaslanması durumunda bu kaynakların katlanarak artması gereği ortaya çıkmaktadır. Mevcut araştırma finans kaynaklarında, Kalkınma Bakanlığı Teknoloji Projeleri 1. sırada yer almaktadır. 2. sırada sanayi projeleri (Döner Sermaye projeleri, 3. sırada uluslararası ve ikili işbirlikleri, 4. Sırada TÜBİTAK, 5. sırada BAP ve 7. sırada ise İSTKA yer almaktadır. Bu tablo üniversitenin dış kaynaklardan proje alma yeteneğinin yüksek olduğunu göstermekle birlikte, dış kaynaklardan desteklenecek projelere başvuru süreçlerinde, öğretim üyeleri ve lisansüstü öğrencilerine destek verecek akademik ve idari insan kaynağının ve finansal kaynakların yetersiz oluşu nedeniyle bu kapasitenin kısıtladığı kanaatine varılmıştır.

2.4 İnsan Kaynakları

Boğaziçi Üniversitesi araştırma politikaları ile uyumlu akademik personel istihdam politikası uygulamaktadır. Meri mevzuata uygun “Üniversite Öğretim Üyesi Yükseltme ve Atama Esasları” belirlenirken araştırma faaliyetlerinin sayısı ve niteliğinin artırılması göz önünde bulundurulmaktadır. Boğaziçi Üniversitesi raporlarında bu kriterlerin periyodik olarak gözden geçirilerek güncellendiği belirtilmektedir. Üniversite Senatosunun aldığı karar gereği, Boğaziçi Üniversitesi doktora mezunlarının en az 2 yıl süre başka bir eğitim kurumunda çalışmaları gerekmektedir. Uzun yıllardır uygulanan ve akademik kadronun içten beslenmesini engellemeye yönelik bu temel ilke sayesinde farklı üniversitelerde doktora eğitimi almış akademik personel istihdamı ile eğitim ve araştırma ortamına zenginlik katılmaktadır. Yüksek lisans ve doktora programlarına rekabetçi bir ortamda öğrenci seçme politikası bilimsel araştırmaların ve araştırmacıların niteliğini artırmada diğer önemli bir faktördür. Boğaziçi Üniversitesi raporlarına göre Boğaziçi Üniversitesi öğretim üyelerinin projelerinde 445 araştırmacı çalışmaktadır.

Boğaziçi Üniversitesi’nde araştırma tabana yayılmıştır. Sosyal, mühendislik ve temel bilimlerde, alan farkı gözetilmeksizin araştırma kadrosunun güçlendirilmesine özen gösterilmektedir. Tam zamanlı çalışan öğretim üyelerinin yaklaşık %70’inin yurtdışında bilinen üniversitelerde doktora eğitimi almış olması araştırma açısından önemli bir girdidir. Öğretim üyelerinin yaklaşık %10’nun yabancı uyruklu olması da araştırma ortamına zenginlik katmaktadır. Üniversite eğitiminin araştırmaya yönelik olan kısmı yüksek lisans ve doktora eğitimidir. Boğaziçi Üniversitesi’nde yüksek lisans ve doktora öğrencilerinin toplam öğrenci sayısına oranı %30’dur, bu oran ülke ortalamasının üzerindedir.

Lisansüstü eğitiminin 6 Enstitüde 46’sı tezli, 19’u tezsiz 65 Yüksek Lisans ve 33 Doktora programında yürütülmesi Lisansüstü programlardaki öğrenci sayısının toplam öğrenci sayısına oranının %30’lara ulaşması Türkiye ölçeğinde üniversitenin araştırmaya verdiği önemin göstergesi olarak kabul edilmelidir. Ancak son yıllarda hızla artan lisans öğrencilerinin bu oranı olumsuz etkilemesi, Üniversite’yi kendi iradesi dışında misyon ve vizyonundan taviz vermek durumunda bırakmaktadır.

437 tam zamanlı öğretim üyesine sahip olan BÜ’nin öğretim üyesi uluslararası ölçekte kendisine önemli bir profil kazandırmaktadır; Öğretim üyelerinin 316’sı yurt dışından, 73’ü BÜ’den, 13’ü ODTÜ’den, 9’u İTÜ’den, 9’u İÜ’den, 17’si diğer üniversitelerden “Doktora“ derecesine sahiptir. 45 yabancı uyruklu öğretim üyesine sahip olan BÜ, son zamanlarda ayrılan yabancı uyruklu öğretim elemanlarının yerine yenilerinin görevlendirilmesinde çeşitli sorunlarla karşılaşmaktadır.

3. ARAŞTIRMA ÇIKTILARI VE ETKİLERİ

3.1 Araştırmada Uluslararası İlişkiler

Boğaziçi Üniversitesi araştırmada yurtdışı kurumlarla iş birliğine önem vermektedir. Boğaziçi Üniversitesi, Türk üniversitelerinin Avrupa Araştırma Alanı’ndaki (European Research Area) etkinliğinin artırılması amacıyla Avrupa Komisyonu Araştırma ve Yenilik Çerçeve

Programlarına en fazla katılım sağlayan altı üniversite tarafından oluşturulan Türk Araştırma Üniversiteleri Güç Birliği üyesidir. Boğaziçi Üniversitesi ATLAS ve CMS deneyleri kapsamında CERN ve diğer üniversite ve kuruluşlarla iş birliği bulunduğu gibi Avrupa Komisyonu Çerçeve Programlarından da çok sayıda proje almaktadır. Boğaziçi Üniversitesi ile çeşitli Amerika, Avrupa, Güney, Güney Doğu Asya ve Avustralya Üniversiteleri arasında araştırma iş birlikleri bulunmaktadır. Araştırmacılarının yurtdışı kaynaklara ulaşımını kolaylaştırmak için, Stanford Research Institute ve International Ventures Fund ile iş birliğine gidilmiştir. European Investment Fund desteği ile Türkiye’de oluşturulan ilk Teknoloji Transferi Hızlandırıcı fonlarından ACT Venture Partners’ın 34 üniversitenin üye olduğu Üniversiteler Danışma Kurulu’nun başkanlığını Boğaziçi Üniversitesi yapmaktadır. Boğaziçi Üniversitesi New York Üniversitesi ile yaptığı bir anlaşma sonucu New York Üniversitesi yerleşkesi içinde Boğaziçi Üniversitesi’ne ait bir kuluçka merkezi kurulmuştur.

Araştırma alanında yapılan yayınlarda işbirliği kurulan ülkeler; Çin (%34), ABD(%19), İtalya(%12), Almanya(%9), Rusya(%7), Fransa(%3) ve İngiltere(%3) ve diğerleri sıralanmaktadır. Bu geniş yelpazenin Uzakdoğuda Çin ve Güney Kore’den, Kuzey Amerika’da ABD ve Kanada’ya, ve araştırma potansiyeli yüksek AB ülkelerinin üniversitelerine uzandığı görülmektedir.

3.2 Araştırma Alanları ve Çıktıların Denetimi

Öncelikli Araştırma Alanları: Biyoteknoloji, Enformatik ve İktisat, BÜ tarafından öncelikli araştırma alanları olarak belirlenmiştir.

Biyoteknoloji araştırmalarını desteklemek üzere TÜBİTAK’dan 2005 yılından beri alınan bireysel araştırma projeleri Üniversite’nin bu alana odaklanmasında önemli rol oynamıştır. Kalkınma Bakanlığında 2009 yılında alınan proje ile Biyoteknoloji araştırmaları yeni bir ivme kazanmış bulunmaktadır. 2005 yılından beri toplam araştırma projeleri harcamalarında TÜBİTAK katkısı %36, DPT/Kalkınma Bakanlığı katkısı %31, Uluslararası Kaynaklar %14, BAP ise %12 katkı yapmış bulunmaktadır. Biyoteknoloji alanında 89 öğretim üyesi bulunmaktadır.

Enformatik araştırmaları ile ilgili farklı bir finansal tablo ile karşılaşılmaktadır; Uluslararası düzeyde daha fazla finansal kaynağa ulaşan Enformatik Grubunun 2005 yılından itibaren FP6, FP7 ve Horizon2020 den sağladığı kaynaklar, toplamın %31 ini oluşturmaktadır. TÜBİTAK desteği %21, DPT/Kalkınma Bakanlığı desteği %21, Sanayi İşbirlikleri %14 ve BAP %7 olarak sıralanmaktadır. Bu alanda toplam 72 öğretim üyesi bulunmaktadır

İktisat Alanında ise finansal olarak daha küçük boyutlu olan projelerin büyük bir kısmı BAP tarafından desteklenmiş bulunmaktadır. Tamamlanan proje sayısı 184 ve halen devam eden proje sayısı ise 25’dir. Bu projelerin %70’i BAP, %10’u TÜBİTAK, %7 FP6, FP7, Horizon2020, %8 Diğer Uluslararası kaynaklardan desteklenmiş bulunmaktadır. İktisat alanında ise 76 öğretim üyesi mevcuttur.

BÜ'ni diğer güçlü ve önemli araştırma alanları şöyle sıralanabilir: Enerji, Otomotiv, Yer Bilimleri ve Deprem Araştırmaları, Afet Yönetimi, Psikoloji, Turizm, Çevre Bilimleri ve Polimer Araştırmalarıdır.

Boğaziçi Üniversitesi, Ağustos 2017 tarihinde sunduğu “Araştırma Odaklı Misyon farklılaşması Öz değerlendirme Raporu” da öncelikli alanlardaki araştırma performansını, yayınlar ve atıflar bazında Türkiye’deki diğer önde gelen üniversiteler yanında, QS-200 ve Scopus’da ilk 100-200-300 bandındaki üniversitelerle karşılaştırarak, performansını sürekli olarak denetlemektedir. Boğaziçi Üniversitesi’nin içinde bulunduğu mekân kısıtları, finansal kısıtlara karşın yayın ve atıflarda yüksek performans göstermesi Üniversite’nin en önemli güçlü yanını oluşturmaktadır.

Araştırma çıktılarına bakıldığında Uluslararası Dergi ve Makalelerin 2004-2016 (CPCI-S, BKCI-S, CPCI-SSH, ESCI, BKCI-SSH, SCI-E, SSCI, AHCI) toplamda ortalama olarak 1000 civarında gerçekleştiği gözlenmektedir. SCI-E, SSCI ve A&HCI’e giren dergilerde yayınlanmış makale sayısı 2016 yılında 1,55’tir. Makale başına düşen atıf sayısı 2011-2015 yılları ortalaması 11,37’dir. 2014-2016 yıllarında alınan atıfların öğretim üyesine oranı 42,12’dir. Üniversitenin yürüttüğü araştırmaların Araştırma Etkisi (5 Yıllık Kayan Ortalamalar) US Ivy League ve UK Ressel Group ile karşılaştırıldığında bu grupların ortalama değerlerinin üstünde olduğu görülmektedir. Bu araştırma performans göstergeleri Boğaziçi Üniversitesi’nin Türkiye’de üniversite sıralamalarında en üst yerlerde olduğunu göstermektedir.

Boğaziçi Üniversitesi yukarda sözü edilen son derece kapsamlı hazırlanmış “Araştırma Odaklı Misyon farklılaşması Özdeğerlendirme Raporu”nda Araştırma için belirlenen Performans göstergelerini ve 2022 yılı itibariyle yıllık hedeflerini belirlemiş bulunmaktadır. Bu kapsamlı Stratejik plan üniversitenin araştırma faaliyetlerinin tüm boyutlarına, tüm kaynaklarına, tüm sorunlarına hakim olduğunu göstermektedir.

3.3 Araştırma Kaynaklarını ve Etkinliğini Artırmak:

Araştırma altyapısının güçlendirilmesi, kaynakların çoğaltılması, çeşitlendirilmesi ve araştırma çıktılarının kaynağa dönüştürülmesi için adımlar atılması yanında; BÜ’de bilim, araştırma, yaratıcılık, yenilikçilik kültürünü güçlendirme amacı doğrultusunda araştırmanın görünürlüğünün sağlanması ve Üniversite’deki tüm etkinliklerle bütünleşmesi hedeflenmiştir. “... Araştırmada mükemmeliyetçi”, “Akılcı ve eleştirel düşüncüyü özendirici”, “... Akademik yaşamda özerk, özgürlükçü, demokratik ve katılımcı” olmak ise Boğaziçi Üniversitesi’nin araştırma odağını destekleyen temel değerleri arasında yer almaktadır.

Boğaziçi Üniversitesi lisans, yüksek lisans ve doktora programlarında eğitim-öğretim ortamının uluslararası bilim dili olarak İngilizce olması, Üniversite’nin araştırmada da kolayca dışa açılmasına, uluslararası düzeyde araştırma ortaklıkları kurmasına katkı sağlamaktadır.

Boğaziçi Üniversitesi, araştırma hedeflerine ilişkin belirlediği performans göstergelerini düzenli olarak ölçmekte, izlemekte ve aşağıda listesi sunulan raporlar ve veri tabanlarıyla iç ve dış paydaşlarla paylaşmaktadır.

- Sayılarla Boğaziçi: Boğaziçi Üniversitesi ile ilgili tüm sayısal bilgi ve performans göstergelerine yer verilen ‘Sayılarla Boğaziçi’ 2009’dan günümüze yıllık olarak basılmakta ve internetten ulaşılabilmektedir. Sayılarla Boğaziçi akademik kalite süreçlerinin sürdürülebilirliğinde önemli bir kurumsal hafıza oluşturmaktadır.
- Boğaziçi Üniversitesi “Araştırma Odaklı Misyon Farklılaşması ve İhtisaslaşması Öz Değerlendirme Raporu “2017-2022 Dönemi hedeflerini de içeren değerli bir stratejik belge niteliğindedir.
- Faaliyet Raporları: Boğaziçi Üniversitesi’nde yıllık faaliyet raporlarının hazırlanmasına önem verilmektedir. Akademik birimler ve UYGAR’lar yıllık faaliyet raporlarını düzenli olarak hazırlamakta ve kamuoyu ile paylaşmaktadır.
- Yayın veri tabanı: Akademik personelin araştırma çıktıları olan yayınlar (makaleler) yayın veri tabanında paylaşılmaktadır.
- TÜBİTAK-Ulakbim Bilimsel Yayın Göstergeleri: TÜBİTAK tarafından hazırlanan üniversitelerin yayın performans göstergeleri ve sıralamalara ulaşılabilmektedir.
- Proje veri tabanı: BAP tarafından desteklenen projelere ait bilgilere proje veri tabanından ulaşılabilmektedir.
- Patent veri tabanı: Öğretim üyelerine ait patentlere ilişkin bilgiler paylaşılmaktadır.
- Ödül veri tabanı: Akademik personelin Boğaziçi Üniversitesi Vakfı, yurtiçi (TÜBA, TÜBİTAK, Mustafa N. Parlar Araştırma ve Eğitim Vakfı), yurtdışı (Marie Curie Araştırma Programları ve Bursları) gibi kurumlardan aldığı ödüllere ait bilgilere bu veri tabanından ulaşılabilmektedir.

Araştırma odaklı bir üniversite olarak, Boğaziçi Üniversitesi araştırma kadrosunun performansının sürdürülebilirliğini sağlamak için çeşitli enstrümanlar kullanmaktadır. Öğretim üyelerine, doktora ve yüksek lisans öğrencilerine, doktoralı araştırmacılara çok sınırlı kaynaklarla BAP projeleri kapsamında yurtiçi ve yurtdışı bilimsel toplantılara katılım desteği vermektedir. Ancak giderek azalan BAP bütçesinin yarattığı sorunlar üniversitenin bir “Araştırma Üniversitesi” olarak gelişmesinin önündeki en önemli engellerden birini oluşturmaktadır.

Başarılı genç araştırmacıları özendirmek üzere her yıl düzenli olarak özgün katkıda bulunan tezlere doktora tez ödülü verilmektedir. Lisansüstü öğrencilerin araştırmalarını destekleyici dersler almaları teşvik edilmekte; doktora öğrencileri projelerde çalıştırılmakta ve Newton-Katip Çelebi gibi programlar kapsamında yurtdışındaki ortak kurumlarda tecrübe kazanmaları sağlanmaktadır. Öğretim üyelerine “sabbatical” gibi uzun süreli görevlendirmelerle başka kurumlarda çalışma imkanı sunulmaktadır. Boğaziçi Üniversitesi Vakfı’nca her yıl ‘Araştırmada Üstün Başarı Ödülü’ verilmekte, ödülü kazananlar web sayfasında sunulmaktadır. Boğaziçi Üniversitesi Vakfı’nca nitelikli bilimsel yayınlar için de ödül verilmektedir. Üniversiteye yeni katılan öğretim üyeleri için sıra tahsisli olmak üzere lojman tahsis edilmekte, öğretim elemanlarının çocuklarının da Okul Öncesi Eğitimi Birimi’nden yararlanmasına olanak sağlanmaktadır. Ancak kampüslerdeki alan yetersizliği ve mevcut imar koşulları nedeniyle lojman ve akademik personelin çocukları için kapsamlı bir eğitim projesi hayata

geçirilememektedir. Doktora öğrencilerinden tez önerisi savunmasını başarmış ve tez aşamasına geçmiş olanlar, BAP'dan yurt içi ve dışı bilimsel toplantılara katılım olanağı ile yurt dışı vaka çalışması desteği alabilmektedir.

Makale/atıf sayısı ve araştırmada yurtdışında güçlü ortaklıklar kurması gibi performans göstergeleri, bir kamu üniversitesi olarak Boğaziçi Üniversitesi'nin araştırma için gerekli iklimi sağladığının kanıtıdır. Öğretim üyelerinin TÜBA ve TÜBİTAK gibi ulusal ve Marie Curie gibi uluslararası kurumlardan aldığı ve süreklilik arzeden ödüller/destekler bu araştırma üniversitesinin hem ulusal hem de uluslararası düzeyde hakkının verilmesidir. Boğaziçi Üniversitesi, YÖK tarafından 2017 yılında başlatılan "üniversitelerin araştırma odaklı misyon farklılaşması ve ihtisaslaşması" girişimi kapsamında seçilen 10 araştırma üniversite arasına girmiştir. Bu başarı aynı zamanda Boğaziçi Üniversitesi'nin araştırma strateji ve hedeflerine ulaşmada ve bunu sürdürmede başarılı olduğunun en yeni göstergesidir. Boğaziçi Üniversitesi'nin kendine has kurumsal kültürü, uygulanan ve istikrarlı bir şekilde sürdürülen araştırma kültürünün yaygınlaşmasına yönelik politikalarının temel kaynağı ve güvencesidir.

4 Öneriler

Araştırma faaliyetlerinin, temelde öğretim elemanları, lisansüstü öğrenciler ve doktora sonrası araştırmacılar ile yürütüldüğü Boğaziçi Üniversitesi'nde, Değerlendirme Takımı %30 oranında olan Lisansüstü öğrenci sayısının artırılması ve Lisans öğrenci sayısının azaltılarak Lisansüstü öğrenci sayısı / Toplam öğrenci sayısı oranının %50 lere doğru yükseltilmesi gerektiği görüşündedir. Diğer taraftan çok değerli bir başka girdi olan yüksek nitelikli lisans öğrencilerinin aktif öğretim teknikleri kapsamında araştırma kültürünün bir parçası haline getirilmesi ve araştırma yapmaya teşvik edilmesi de önerilmektedir.

Değerlendirme Takımı, ayrıca araştırma misyonu odaklı bir üniversite olarak Boğaziçi Üniversitesi'nin;

- BAP bütçesinin Kalkınma Bakanlığından gelen payının artırılması,
- Araştırma süreçlerinde, uzman, tekniker gibi ara elemanların ve idari personelin istihdamının artırılması,
- Dış kaynaklardan alınacak araştırma projelerinin hazırlanması, sunulması ve yürütülmesi süreçlerinde araştırmacıların bürokrasi ile ilgili işlemlerden arındırılmasını sağlayacak mekanizmalar oluşturulması,
- Araştırma görevlisi sayısının ve burs olanaklarının iyileştirilmesi
- Araştırma alt yapısını geliştirecek Ana kampüs alanlarına yakın yeni yer tahsislerinin yapılması ve yeni alt yapı yatırımları için finansal destek sağlanması
- Teknoloji Geliştirme Bölgesinin kapasitesinin genişletilmesi, Ar-Ge yapan firma sayısının artırılması, Endüstri-Üniversite işbirliğini geliştirecek yaratıcı çözümler üretilmesi ve "Araştırma" alanında olduğu gibi inovasyonun da desteklenmesi, patentlerin ve teknoloji firmalarının sayılarının artırılması ve performanslarının izlenmesi tavsiye edilmektedir.

Boğaziçi Üniversitesinin yapılacak yeni düzenlemeler için Araştırma Üniversiteleri Platformu'nda iyi uygulamaları paylaşması yönünde girişimlerde bulunması, YÖK ve ilgili Bakanlıklar (Kalkınma ve Maliye Bakanlığı gibi) nezdinde etkin rol alması önerilmektedir.

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI
ADAY ARAŞTIRMA ÜNİVERSİTESİ II. AŞAMA PANEL DEĞERLENDİRME FORMU

Üniversite Adı: Boğaziçi Üniversitesi

	1	2	3	4	5	Takım ortalama sı Puan*
<u>Araştırma altyapısının yeterliliği ve etkin kullanımı</u> (Araştırma için ayrılan fiziksel mekanlar, laboratuvar, ekipman altyapısı)	4	4	5	5	5	4,6
<u>Araştırma finans kaynaklarının çeşitliliği, yeterliliği, sürekliliği ve etkin kullanımı</u> (Kurum içi BAP Kaynaklarının dışında ulusal ve uluslararası fonların kullanımı ve sürdürülebilirliği)	5	5	5	5	5	5
<u>Araştırma odaklı insan kaynakları potansiyeli ve etkin kullanımı</u> (Araştırma yetkinliği olan insan kaynaklarının niteliği ve niceliği, üretkenliği)	5	5	5	5	5	5
<u>Araştırma yönetimi: Araştırma politikası ve stratejileri, izleme, değerlendirme ve iyileştirme</u> (Araştırma Politikasının belirlenmesi, bu politikayı hayata geçirmek üzere belirlediği stratejileri ve hedefleri) Performans göstergelerinin belirlenmesi, performansının izlenmesi ve sürekli iyileştirilmesine ilişkin süreçleri)	5	5	5	5	5	5
Genel Toplam						19,6

*Puanlama: 1: Çok zayıf, 2:Zayıf, 3:Orta, 4:İyi, 5:Çok iyi

**YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI ADAY ARAŞTIRMA ÜNİVERSİTESİ III.
AŞAMA
PANEL DEĞERLENDİRME FORMU**

**Puanlama her bir parametre için 10 üzerinden yapılacaktır.*

<i>Değerlendirme Parametreleri</i>	<i>Takım ortalaması Puan*</i>
<i>Araştırma Yönetim Süreci -Sürdürülebilirlik – Kurumsallaşma <u>(Üniversitenin araştırma sürecine ilişkin mevcut yönetim modeli; sürdürülebilirliğine ilişkin durum değerlendirmesi ve konuya ilişkin kurumsallaşma düzeyi)</u></i>	9
<i>Gelecek Vizyonu – Strateji – Model Yapı Oluşturma <u>(Üniversitenin araştırma misyonu kapsamında geleceğe yönelik hedefleri, stratejileri ve araştırma yönetim modelini geliştirme ve ülkemiz için örnek model olma yaklaşımı)</u></i>	10
<i>Sahiplenme – Liderlik <u>(Üst yönetimin süreci sahiplenme düzeyi)</u></i>	10
TOPLAM PUAN	29